visat.

Primavera 2016

Editorial

Amb aquest número 21 de la revista *Visat* encetem una nova etapa que s'assenta sobre les bases de la feina feta durant 10 anys, en els quals la proposta de *Visat* s'ha anat consolidant i ha esdevingut una eina de referència per als lectors que s'interessen per la literatura i per la traducció. *Visat* proposara dos números monogràfics cada any al voltant d'una temàtica àmplia que pugui suscitar el debat entre els traductors i que pugui permetre fer-ne visible la feina. En aquest número 21 ens centrem en la diversitat de la literatura francòfona; entenem aquesta *francofonia* en un sentit global, i defugim les polèmiques que, al llarg dels anys, han acompanyat el concepte. És evident que alguna cosa s'ha mogut en els darreres dues dècades, perquè la tradició francesa sovint s'havia desmarcat de la crítica post-colonial (amb guionet): considerava que els fonaments eren anglosaxons i no representaven prou la realitat de les literatures en llengua francesa, i va apostar per construir un relat a partir del concepte de la francofonia. Sobretot al final del segle XX, però, n'hi va haver que van posar el dit a la nafra i van palesar els problemes que això podia comportar, que essencialment era separar en dos blocs la literatura que s'escriu en llengua francesa: d'una banda, la literatura escrita per autors nascuts a França; i, de l'altra la literatura «perifèrica» (de les antigues colònies o de països que tenien una literatura amb «un altre accent»). Aviat es va poder veure que, sovint, parlar de literatura francòfona significava contraposar la literatura francesa (i de vegades la literatura d'expressió francesa d'Estats rics: la belga, la suïssa, la quebequesa...) a la literatura de països pobres (literatura postcolonial, sense guionet), que anomenaven "francòfona». Per sortir de l'atzucac, el 2007 uns intel·lectuals de l'espai de la francofonia van publicar un manifest amb el títol «Pour une littérature-monde en français» (Per a una literatura-món en francès), en què s'oposaven a la distinció entre escriptors «francesos» i escriptors «francòfons», que per a ells es basava en una raó de pertinença a un Estat més que no pas a un

imaginari distintiu.

Per això hem triat el singular del títol que, de manera sorprenent, dibuixa un panorama en plural, perquè entenem aquí per «literatura francòfona» tant la literatura tradicionalment anomenada francesa com les literatures d'expressió francesa d'arreu del món, totes *literatura-món* en francès. Així, proposem un recorregut (sempre arbitrari, sens dubte) d'aquesta literatura que va d'André Gide a Wadji Mouawad i passa per la literatura quebequesa, la figura de Marguerite Yourcenar o la traducció de Tintín. També ens ha semblat que ens podien ser útils les reflexions de Lluís Maria Todó sobre la seva feina com a traductor i com a docent en l'àmbit de la literatura en llengua francesa.